

Teckenförklaring:

Gul text: tillägg av SBMI	Sökanden
~~Överstruken text:~~ struken av SBMI	Adress
Blå text: se kommentar på sid 4-5	Postadress

Tillstånd till täktverksamhet inom fastigheten AAA i BBB kommun.

Verksamhetskod(er)

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen lämnar Sökanden, org. nr. XXXX, nedan kallat XX, tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att inom fastigheten AAA i BBB kommun bedriva följande verksamheter inom täktplanens verksamhets- och brytningsområde, bilaga 1:

- täkt enligt bilaga 1 inom brytningsområdet av högst X ton av berg/morän/grus;
- reglering av högsta årlig uttagsmängd utlevererad mängd;
- kross- och sorteringsverk;
- asfaltverk eller oljegrusverk;
- mellanlagring av .....
- ...

Tillståndets giltighet

Tillståndet gäller till och med den...

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § miljöbalken miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

(Placering lämnas till normalmallen och utformning med lagtext eller inte lagtext lämnas till normalmallen).

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden/bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. På avsnitt med olycksfallsrisker ska ~~stängsel sättas upp~~ eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området. (Kan behöva justeras efter de lokala förhållandena som gäller på platsen ifråga.)
3. Alt 1: Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.
Alt 2: Innan verksamheten påbörjas ska gränsen för verksamhets- och brytningsområdet markeras i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden. Minst en fixpunkt ska finnas markerad i terrängen.

4. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande **begränsningsvärden**:

50 dB(A)	vardagar utom lördagar	kl. 07.00-18.00
45 dB(A)	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 07.00-18.00
45 dB(A)	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dB(A)	nattetid	kl. 22.00–07.00

Nattetid ska dessutom gälla att momentanvärden får uppgå till högst 55 dB(A) vid bostäder.

De angivna värdena **ska** kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena **ska** beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll **ska** ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer, dock minst XX..... , *eller på tillsynsmyndighetens begäran. (Kontrollen kan behöva justeras efter omständigheterna i det enskilda fallet.)*

Vad gäller impuls ljud kan följande anföras. MÖD har i dom M 5955-11 angivet bl.a. följande. När det gäller de råd och riktlinjer om externt industribuller som Naturvårdsverket publicerade första gången 1978 (1978:8) konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att skrivningarna om impuls ljud och hörbara ljudkomponenter snarast torde vara att betrakta som ett råd till tillståndsmyndigheten att skärpa kraven då särskilt störande former av ljud förekommer. De bör således inte vara en del av själva villkoret.

Utifrån MÖD:s resonemang kan slutsatsen dras att det istället kan vara lämpligare att reglera den mest bullrande verksamheten genom att begränsa när den i tid får genomföras, ex. i villkor om verksamhetstider se nedan. Det måste dock avgöras i det enskilda fallet. Vid reglering av impuls ljud bör det ligga 5 dB(A) under ovan angiven nivå.

5. Särskilt bullrande/störande verksamheter såsom krossning, borrar, sprängning och skutknackning får endast bedrivas vardagar mån-fre kl. 07.00-18.00. Utlastning får ske vardagar mån-fre kl. 05.30-22.00. ~~Verksamheten får inte bedrivas under veckorna 27 till 30/sprängning får inte genomföras under veckorna 27 till 30.~~

(Om det finns behov av att reglera verksamhetstiderna, är villkoret ett sådant som typiskt sätt kan vara ett sådant som kan komma att behöva justeras om omständigheterna i det enskilda fallet kräver det. Villkoret får ses som ett komplement till bullervillkoret.)

5. Före varje sprängning ska berörda (inom en radie av ~~1 kilometer~~ **700 meter** från tåkten) alltid informeras om tidpunkt för sprängning.

(I villkoret anges inte hur kontakten med berörda ska genomföras utan det lämnas upp till verksamhetsutövaren att avgöra och kan kanske vara något som är föremål för kontrollprogrammet. **Avståndet anpassas efter förhållandena kring tåkten och de närboendes önskemål.**)

6. Sprängningar får inte utföras som medför att dels den sprängningsinducerade vibrationshastigheten, uttryckt som toppvärde i vertikalled mätt i sockel i närmaste bostäder, överstiger värdet **4 mm/s**, dels luftstöt vågor vid närmaste bostäder överstiger värdet **120 Pa**, uttryckt som frifältsvärde.

(På vilket sätt vibrationshastigheten ska mätas har fastställts i MÖD M 8227:11.)
Värdet för luftstöt våg ska justeras efter omständigheterna i det enskilda fallet.)

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning enligt svensk standard, för närvarande SS4604866 eller motsvarande vid sprängning, vid minst ett tillfälle under de tre första spräng-tillfällena och då det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade vibrationer eller luftstöt vågor samt på tillsynsmyndighetens begäran. (Kan behöva justeras efter omständigheterna i det enskilda fallet).

7. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från tälten och taktverksamhetens samtliga moment. (Salt får inte användas vid dammbekämpning i grustäkt där grundvattnet kan ta skada. Där ska dammbekämpning ske med medel som godkänts av tillsynsmyndigheten.) (för grustäkt inom områden där grundvattnet eller naturmiljön kan vara av intresse).

Detta är ett mjukt villkor, varvid frågan om delegation till TM för meddelande av villkor kan aktualiseras beroende av hur skyddsvärd akviferen är.

8. Avledande av vatten från tälten ska ske genom sedimenteringsanläggning, försedd med oljeavskiljande anordning, innan vattnet leds vidare. Sedimentationsanläggning ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad (samt vara utrustad med anordning för effektiv oljeavskiljning). Sedimentationsanläggningens utformning och placering får slutligt fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Villkoret kan vid påtagliga behov förenas med haltvillkor formulerade som begränsningsvärden.

9. Kemikalier, petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta behållare på tät, invallad yta, som är skyddad från nederbörd. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd. (För känsligare lägen t ex i grustäkter: Hantering av drivmedel får inte ske på avbanade ytor).

Tankning och parkering av fordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill om inte av tillsynsmyndigheten godkända mobila spilltråg nyttjas. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda fordon eller maskiner. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig vid bedrivande av verksamhet.

10. Uttag av berg ska ske med en successiv efterbehandling allteftersom brytningen fortskrider. Senast tre år innan taktverksamheten beräknas upphöra ska verksamhetsutövaren inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad i samråd med markägare och tillsynsmyndighet. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda ett år efter avslutad taktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång.

(I många fall bör uttag av berg ske med en successiv efterbehandling allteftersom brytningen fortskrider, men i vissa fall är det olämpligt. I vissa fall kan det behöva anges att det ska ske så koncentrerat som möjligt. I vissa fall kan det vara lämpligt med en betydligt längre efterbehandlingstid – t ex när tälten återfylls med rena schaktmassor.)

Delegation till tillsynsmyndigheten

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor om försiktighetsmått som kan behövas för att minimera/begränsa störningarna för XX. De försiktighetsmått som kan komma i fråga är:

- Villkor nr X exempel damningsvillkoret

Upphävande av äldre beslut

När detta tillstånd har tagits i anspråk upphävs det tillstånd som har meddelats av XX den XX månad 20XX, (dnr XX).

Ekonomisk säkerhet (diskussion om ekonomisk säkerhet villkor/bestämmelse – relationen till normalmallen) Miljösamverkan Sverige har tagit fram en rutin för beräkning av storleken på den ekonomiska säkerheten.

Variant 1. Sökanden/bolaget ska för tillståndets giltighet ställa en ekonomisk säkerhet till ett belopp om XXX kronor. (Variant 1 används när den ekonomiska säkerheten lämnas in efteråt.)

Variant 2. XX har ställt en ekonomisk säkerhet i form av en XXX om XXX kronor. Miljöprövningsdelegationen godkänner den ställda säkerheten.

Den ekonomiska säkerheten har länsstyrelsens nummer XXX.

Tidpunkt när beslutet börjar / Verkställighetsförordnande

Detta tillstånd får tas i anspråk när det vunnit laga kraft. / Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Igångsättningstid

Tillståndet ska ha tagits i anspråk (satts igång) senast två år efter beslutet vunnit laga kraft. I annat fall förfaller tillståndet. XX ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts igång (placering i beslut lämnas till normalmallen villkor/bestämmelse?).

Beslut om kungörelse

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar från detta beslut införas i Post- och inrikes tidningar samt ortstidningarna XX och YY.

Beslutet hålls tillgängligt hos aktförvararen XX-kontoret XX kommun samt på länsstyrelsen, XX enheten. Delgivning anses ha skett två veckor efter detta beslut.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det vara (miljöprövningsdelegationen /länsstyrelsen) till handa senast den XX månad 20XX.

SBMIs kommentarer:

En mall bör gälla för täkt utanför natur- eller vattenskyddsområde där känslighet för buller och andra störningar är måttlig (lokaliseringsarbetet och MKB ska leda fram till att sådana platser väljs). För täkter i känsligare områden kan tuffare villkor föreskrivas.

Flera av villkoren bör hellre regleras i kontrollprogrammet (dock ej både och). För att säkra att miljömässigt motiverade åtgärder genomförs kan man t ex formulera följande villkor: *För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet tagits i anspråk. Kontrollprogrammet ska därefter revideras vid behov av tillståndsinnehavaren efter samråd med tillsynsmyndigheten.*

Villkoren i detalj

Beslutsmeningen Den totala mängden bör inte ingå i beslutsmeningen som standard. Den påverkan på landskapet/ naturmiljön som sker genom täktverksamheten beror på områdets storlek och utformning. Ev kan det finnas anledning att reglera total mängd om det är ett specifikt material som man måste hushålla med (naturgrus).

För miljömålsuppföljningen är det utlevererad mängd som är relevant. Utlevererad mängd sker med lastbilstransporter som ofta stör närboende mer än produktionen. Skillnaden mellan producerad och levererad mängd är ofta liten och över tid obefintlig.

Villkor 2 och 3: villkoren bör istället formuleras efter vad man vill uppnå, dvs säkerhet och markering av täktområdet. Metoder förändras och utvecklas och att ange en metod i villkoret hindrar att bästa och mest lämpade teknik används. Stängsel är mindre flexibel markering än en rad av varnande stenblock (som kan flyttas vartefter pallkanten flyttas).

Villkor 4, sista stycket första mening är tvetydig: den kan tolkas som att buller ska kontrolleras genom mätningar på ett löpande sätt, eller att den första meningen beskriver vilka mätmetoder som ska användas och att den tredje meningen anger när mätningar ska ske.

Vissa täkter ligger mycket långt från boende och bullermätningar sker aldrig alternativt väldigt sällan. Ofta mäts buller i samband med klagomål från närboende eller när verksamheten ändrats så att vi kan förvänta oss att bullernivåerna ökat så att värdena riskerar att överskridas utomhus vid bostäder. SBMI föreslår därför att *"Buller ska kontrolleras så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer utomhus vid bostäder eller på tillsynsmyndighetens begäran. De angivna värdena följs upp genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår."*

Villkor 5, förslaget om generella arbetstider bör utgå. Om bolaget klarar att bedriva verksamheten med innehållande av värden i enlighet med villkor 4 ovan, finns det inga skäl att som standard begränsa verksamheten ytterligare.

Om man verkligen måste reglera arbetstider kan man formulera villkoret enligt följande. *Verksamheten får bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl 07-22. Utlastning och transporter får även ske på andra tider. Sprängning, skutknackning och borring begränsas till helgfri måndag-fredag kl xx-xx.*

Det är vidare inte rimligt att som standard begränsa verksamheten mellan veckorna 27–30. Det kan finnas viktiga samhällsprojekt som pågår för fullt i juli och kräver leverans från täkt som bevisligen klarar riktvärdena utan problem.

Villkor 5: hur och i vilken omfattning information till grannar ska ske bör istället regleras i kontrollprogram. Redan 700 meter är mycket långt. Allt inom parentesen bör tas bort, eller ersättas med ”*Vilka som ska informeras och hur informationen ska ges ska fastställas i kontrollprogrammet*”.

Villkor 6: SBMI menar att **6 mm/s** ger rimliga förutsättningar för verksamhetsutövaren utan att normalt äventyra närboendes hus eller öka störningen. Rimligare villkor vore att vibrationer vid sprängningar i minst 4 fall av 5 ska understiga 4 mm/s och alltid understiga 6 mm/s och att 4 av 5 sprängningar ska understiga 120 Pa och alla **150 Pa frifält** (MMD 3412-10).

Villkor 8: halter bör endast anges när recipienten är extra känslig, dvs i undantagsfall. I den mycket väl skrivna ”Handledning för täktillsyn” från Miljösamverkan Västra Götaland föreslår man, på sid 37, följande: ”*I många täkter, särskilt grustäkter, dränerar ytvattnet ner genom markytan och det sker ingen samlad ytavrinning från området. Täktbotten brukar då fungera utmärkt som partikelfilter. I sådana fall finns ingen anledning att ställa krav på att det ska finnas sedimentationsdamm.*”

Villkor 9: Ordet ”parkering” definieras av trafikförordningen som att stanna ett fordon eller maskin för annan orsak än att lasta eller lossa gods eller material. Det kan vara tvistigt om det är förenligt med villkor 9 att t ex lämna en grävmaskin på salvan under en frukostrast.

Där vattenintresset är litet menar SBMI att det är orimligt att grävmaskiner, borrhög, skutknack, sikt/sorteringsverk och mobilkrossar ska larvas bort till en iordningställd yta i täkt. Det är miljömässigt fel att flytta maskiner i onödan. Stenmjöl under maskinen suger normalt upp ev mindre läckage på ett effektivt sätt.

Tankning däremot kan regleras med villkor: ”*Tankning av fordon och maskiner får endast ske på yta där spridning av drivmedel förhindras eller om mobila spilltråg används som skydd.*”

För fordon (dumper, hjullastare, etc) brukar tillsyningsmyndigheten godkänna 20-30 cm tjockt packad 0-2 stenmjöl på uppställningsytan.

Att alltid lägga ut något under en maskin som har behov att förflytta sig under produktion (grävmaskin, borrhög och ev. även mobila krossenheter) innebär stora praktiska problem.

Kräv hellre rutiner som är kommunicerade till samtliga medarbetare för hur man ska agera vid ett ev. haveri/läckage inom arbetsområdet och regelbunden egenkontroll av maskinerna samt att service utförs enligt tillverkarens rekommendationer.

Hur cisterner/IBC-behållare ska vara märkta, utformade och besiktigade styrs redan av befintlig lagstiftning. Någon dubbelreglering behövs inte. Påkörningsskydd behövs normalt inte med tanke på rådande skadefrekvens, men frågan är av mindre prioritet.

Villkor 10, det kan vara olämpligt med successiv efterbehandling när man planerar att söka fortsatt tillstånd i täkten, men i samband med att en efterbehandlingsplan redovisas borde man veta vad man vill. Efterbehandling pågår normalt under det sista tillståndsåret. Det borde räcka med att täktområdet ska vara efterbehandlat och anmält för slutbesiktning inom tillståndstiden. I vissa fall ska man återfylla en bergtäkt med schaktmassor och då krävs flera års efterbehandling efter att täktverksamheten har upphört. Då är det inte rimligt att efterbehandlingen skall vara slutförd när tillståndstiden går ut. Genom god användning av helt rena schaktmassor i efterbehandlingssyfte skapas mervärden.

Avslutningsvis vill SBMI uttrycka sin uppskattning över att länsstyrelserna har tagit fram dessa standardiserade villkor. De bör på sikt kunna bespara såväl sökande som länsstyrelserna en hel del onödigt arbete.